

Luleå kommuns svar på remiss Ett investeringsprogram för kultur (SOU 2026:31)

Ärende/diariennr: Ku2026/00479

Luleå kommun välkomnar möjligheten att lämna synpunkter på slutbetänkandet *Ett investeringsprogram för kultur* (SOU 2026:31).

Luleå kommun välkomnar utredningens ambition att bredda kulturens finansiering och ser positivt på åtgärder som stärker kulturens långsiktiga förutsättningar i hela landet.

Luleå kommun tillstyrker huvuddelen av utredningens förslag. Kommunen lämnar dock synpunkter avseende ekonomiska föreningars möjligheter att omfattas av reformerna, kravet på årsarbetskraft i matchningssystemet samt behovet av att säkerställa att satsningarna kommer kulturaktörer i hela landet till del.

1. Gåvor till ideella organisationer som främjar kultur (sid 11)

Utredningen föreslår att kultur ska införas som ett godkänt ändamål inom systemet för skattereduktion för gåvor. Det innebär att stiftelser, ideella föreningar och registrerade trossamfund som främjar kultur ska kunna godkännas som gåvomottagare för skattegynnade gåvor. Däremot omfattas inte ekonomiska föreningar av förslaget.

Luleå kommuns synpunkter

Luleå kommun ställer sig positiv till förslaget om skattereduktion för gåvor till kulturverksamhet. Samtidigt noteras att ekonomiska föreningar inte omfattas av möjligheten att bli godkända gåvomottagare för skattereduktion.

Utredningen beskriver själv att kulturverksamheter bedrivs i organisationsformer som inte omfattas av förslaget. Detta gäller bland annat kulturverksamheter som drivs som ekonomiska föreningar, en organisationsform som förekommer inom delar av kulturlivet. Luleå kommun ser därför ett behov av att dessa verksamheter beaktas i det fortsatta arbetet.

Regeringen bör utreda hur kulturverksamheter som drivs som ekonomiska föreningar kan ges bättre möjligheter att ta del av privata kapitaltillskott, exempelvis genom att analysera om befintliga finansieringsformer såsom förlagslån kan kompletteras med särskilda incitament. Förlagslån är en etablerad finansieringsform där externa finansiärer tillför kapital genom lån som är efterställda andra skulder och därmed innebär ett högre risktagande

än traditionella lån. Modellen kan ge verksamheter tillgång till långsiktigt kapital utan att påverka medlemmarnas inflytande.

Luleå kommun bedömer att detta är särskilt relevant eftersom kulturverksamheter i mindre kommuner och glesbygd ofta drivs i organisationsformer som inte omfattas av utredningens förslag. Om dessa verksamheter ges bättre möjligheter att ta del av privata kapitaltillskott kan fler kulturinitiativ utvecklas och långsiktigt stärka kulturlivet i hela landet, inklusive i Norrbotten och Luleåregionen

2. Förstärkning av privata gåvor (sid 25, 6 § och 7 §)

Utredningen föreslår att Statsbidrag får lämnas till kulturverksamheter som har avlönad personal motsvarande minst en årsarbetskraft.

Luleå kommuns synpunkter

Luleå kommun anser att kravet på avlönad personal motsvarande minst en årsarbetskraft bör ses över. Många professionella kulturverksamheter arbetar projektbaserat och finansieras genom tidsbegränsade bidrag, uppdrag och samverkansprojekt. Bemanningen kan därför variera över tid samtidigt som verksamheten bedrivs kontinuerligt och professionellt. Ett krav på en årsarbetskraft riskerar att utesluta mindre kulturaktörer, fria grupper och kulturverksamheter på mindre orter från möjligheten att ta del av matchningssystemet.

Kravet bör tas bort eller kompletteras med alternativa kriterier som gör det möjligt även för mindre professionella kulturverksamheter att omfattas av stödet. Luleå kommun bedömer att detta är viktigt för att reformen ska få genomslag i hela landet. I mindre kommuner och utanför de större kulturmarknaderna bedrivs professionell kulturverksamhet ofta i mindre organisationer med varierande bemanning beroende på projekt, säsong och finansiering. Om stödet begränsas till verksamheter med minst en årsarbetskraft riskerar många professionellt verkssamma kulturaktörer att uteslutas, vilket kan minska reformens betydelse för kulturlivet i kommuner som Luleå och andra delar av landet utanför storstadsregionerna

3. Investeringsprogram för kultur (sid 123)

Utredningen föreslår att regeringen tar fram ett särskilt investeringsprogram för kultur med fokus på offentlig-privat samverkan. Programmet ska bland annat omfatta en permanent skattereduktion för gåvor till kultur, olika former av matchning av privata gåvor samt statliga satsningar för att stimulera ökad privat finansiering av kulturlivet. Utredningen bedömer att cirka en miljard kronor bör avsättas under en inledande fyraårsperiod för att genomföra programmet.

Luleå kommuns synpunkter

Luleå kommun ställer sig bakom förslaget om ett investeringsprogram för kultur. Kommunen delar utredningens bedömning att kulturlivet behöver fler och mer långsiktiga finansieringskällor samt att offentlig och privat finansiering kan komplettera varandra. Samtidigt är det viktigt att satsningen innebär ett faktiskt tillskott till kulturområdet. Kultursektorn är redan beroende av offentliga medel och många verksamheter arbetar med begränsade ekonomiska förutsättningar.

Luleå kommun anser att investeringsprogrammet bör finansieras genom nya statliga medel. En omfördelning av befintliga kulturanslag riskerar att motverka syftet med reformen och ytterligare försvaga kulturverksamheter som redan verkar under ekonomisk press.

4. Matchad gräsrotsfinansiering (sid 143, 7.3.2)

Utredningen föreslår att staten ska införa ett system för matchad gräsrotsfinansiering där privata insamlingar till kulturändamål kan förstärkas med offentliga medel. Syftet är att öka det privata engagemanget och skapa bättre förutsättningar för mindre kulturprojekt.

Luleå kommuns synpunkter

Luleå kommun delar utredningens bedömning att gräsrotsfinansiering kan vara ett viktigt komplement till offentlig kulturfinansiering och ett sätt att stärka lokalt engagemang kring kulturverksamhet. Kommunen bedömer samtidigt att det är viktigt att systemet utformas så att det blir tillgängligt för den bredd av organisationsformer som förekommer inom kulturlivet. I många delar av landet bedrivs kulturverksamhet av ekonomiska föreningar, mindre aktiebolag, ideella organisationer och enskilda kulturskapare. Om systemets utformning i praktiken främst passar vissa organisationsformer finns en risk att delar av kulturlivet får begränsade möjligheter att ta del av reformen.

Matchningssystemet bör utvecklas så att alla kulturaktörer kan omfattas, oavsett organisationsform. Regionala eller lokala kulturfonder kan exempelvis utgöra strukturer som skulle kunna fungera som mellanled i ett framtida matchningssystem. KOSA Kultur- och samhällsfond är ett exempel på ett regionalt initiativ för att mobilisera privat kapital till kultur och samhällsutveckling i norra Sverige. Erfarenheter från sådana initiativ kan vara värdefulla att beakta i det fortsatta arbetet.

5. Beloppsgränsen för fysiska personer (sid 138, 7.2.3)

Utredningen föreslår att beloppsgränsen för skattereduktion föreslås uppgå till 1 miljon kronor och vara densamma för fysiska och juridiska personer.

Luleå kommuns synpunkter

Luleå kommun stödjer utredningens förslag om att samma beloppsgränser bör gälla för fysiska och juridiska personer. Kommunen anser samtidigt att det finns skäl att följa upp om den föreslagna gränsen på 1 miljon kronor ger tillräckliga incitament för större privata donationer till kulturområdet. Utredningen visar att flera jämförbara europeiska länder tillämpar högre nivåer.

Regeringen bör efter införandet följa upp reformens effekter och vid behov pröva om beloppsgränsen behöver justeras för att stärka incitamenten för större donationer till kultur.

6. Ett semiautomatiskt system (sid 145, 7.3.3)

Utredningen föreslår att ett semiautomatiskt system för matchning av privata gåvor till kultur införs på försök. Inom ramen för systemet ska staten förstärka privata gåvor mellan 1 och 10 miljoner kronor genom att tillföra ett stöd motsvarande 25 procent av gåvans värde. Syftet är att skapa långsiktiga incitament för ökat privat givande till kulturområdet. En statlig myndighet föreslås få ansvar för att administrera systemet.

Luleå kommuns synpunkter

Luleå kommun ser en risk att de största resurserna inom investeringsprogrammet främst kommer större kulturinstitutioner och aktörer med etablerade givarnätverk till del. Eftersom det semiautomatiska systemet omfattar gåvor i storleksordningen 1-10 miljoner kronor bedöms systemet i första hand vara tillgängligt för större kulturaktörer. Kommunen vill därför uppmärksamma vikten av att investeringsprogrammets samlade resurser kommer kulturaktörer i hela landet till del.

Regeringen bör följa upp hur resurserna inom de olika matchningssystemen fördelas mellan olika typer av kulturaktörer och mellan olika delar av landet. Om uppföljningen visar att huvuddelen av medlen tillfaller ett begränsat antal större institutioner bör fördelningen mellan matchningssystemen ses över för att stärka tillgängligheten för kulturaktörer i glesbygd, mindre städer och andra delar av landet.

Luleå Kommun